

Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος ὡς πηγή Θεογνωσίας (Σκιαδὰς Βασίλειος Θεολόγος)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Οἱ ἅγιοι Πατέρες καθόρισαν νὰ γιορτάζεται ἡ μεγάλη δεσποτική γιορτὴ τῆς Θείας Μεταμορφώσεως τὴν 6ῃ Αὐγούστου, δηλαδή σαράντα ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὴν Ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἐκριναν ἀναγκαῖα τὴ μετάθεση τῆς γιορτῆς, γιατί δὲν ταίριαζε ὁ πανηγυρικός της χαρακτήρας μὲ τὴν πένθιμη περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας εἶχε γίνεῖ. Κι ἔγινε τότε γιὰ νὰ προετοιμάσει τοὺς Ἀποστόλους γιὰ τὴ δοκιμασία τοῦ Θείου Πάθους, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσει κατὰ κάποιον τρόπο τὴν προαιώνια δόξα Του.

Ἡ ΘΕΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ

Ο Θεάνθρωπος Χριστὸς δὲν ἔλαβε κατὰ τὴ Θεία Μεταμόρφωση κάτι ποὺ δὲν εἶχε. Ἀντίθετα, οἱ Ἀπόστολοι ξέφυγαν γιὰ λίγο ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου καὶ γεύτηκαν τὴν πραγματικότητα τῆς Θείας δόξας, «καθὼς ἠδύναντο». «Τὸ φῶς τῆς Θείας Μεταμορφώσεως», γράφει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, «ἂν καὶ ἔγινε ὄρατὸ μὲ τὰ σωματικὰ μάτια γιὰ λίγο χρόνο πάνω στὴ μικρὴ κορυφὴ ἑνὸς ὄρους, δὲ δημιουργεῖται, οὔτε φθείρεται, οὔτε συλλαμβάνεται μὲ τὶς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ εἶδαν ὅμως οἱ μαθητές, γιατί ὑπέστησαν μίαν ἐναλλαγὴ τῶν αἰσθήσεων τους ποὺ ἔγιναν πνευματικὲς ἀπὸ σαρκικὲς». Μὲ ἄλλα λόγια τὸ μυστήριον τῆς ἀπερινόητης Τριαδικῆς Θεότητος ἀποκαλύφθηκε μέσα ἀπὸ τὶς

ἄκτιστες ἐνέργειες τῆς τόσο, ὅσο μποροῦσαν νὰ ἀντέξουν τὰ ἐκπληκτα μάτια τῶν Ἀποστόλων κι ἀκόμη πιὸ πολὺ τὰ δικά μας βεβαρημένα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία πρόσωπα. Γεύση λοιπὸν ἀθανασίας καὶ βίωση τῆς αἰωνιότητος ἀποτελοῦσε γιὰ τοὺς θνητοὺς Μαθητὲς, ἀλλὰ καὶ γιὰ μᾶς ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Σωτῆρος.

ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶχε δηλώσει νωρίτερα ὅτι ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν μαθητῶν τοῦ κάποιοι θὰ ἔβλεπαν τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ νὰ ἔρχεται «ἐν δυνάμει» (Μάτθ. 16,28). Ὁ προφητικὸς αὐτὸς λόγος τοῦ Σωτῆρος πραγματοποιήθηκε κατὰ τὴ Μεταμόρφωση, ὅταν οἱ τρεῖς μαθητὲς ἀξιώθηκαν νὰ δοῦν τὸ ἔκπαγλο φῶς τῆς θεότητός Του. Τὸ ἔκτακτο ἐκεῖνο φαινόμενο, δηλαδή, τὸ ἄκτιστο φῶς ποὺ περιέβαλε τὴ μορφή τοῦ Σωτῆρος, δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ μία ἀπὸ τὶς βασικὲς ἄκτιστες ἐνέργειες τῆς Μίας ἀλλὰ Τρισυπόστατης Θεότητος. Ἦταν τὸ αἰώνιο, τὸ ἀτελεύτητο, τὸ ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου φῶς τῆς θεότητος.

Ἦταν τὸ ἴδιο τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως ποὺ γέμισε τὸ κενὸ μνημεῖο κι ἔκανε ὁρατὸ ὅ,τι ἦταν μέσα σ' αὐτό, παρὰ τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἐκείνης. Τὸ φῶς αὐτὸ ἔκανε τὶς μυροφόρες γυναῖκες νὰ διακρίνουν τοὺς ἀγγέλους καὶ νὰ συνομιλήσουν μαζί τους. Ἡ θεὰ αὐτὴ τοῦ ἀκτίστου φωτὸς ἦταν ἡ ἀνώτερη ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ ποὺ μποροῦσαν νὰ λάβουν οἱ ἄνθρωποι. «Ἄς θυμηθοῦμε τὴ ρήξη ποὺ ἐπῆλθε τὸ 14ο αἰῶνα ἀνάμεσα στὸν ἐκπρόσωπο τῆς θρησκευτικῆς φιλοσοφίας δυτικὸ μοναχὸ Βαρλαάμ τὸν Καλαβρὸ καὶ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμὰ με ἀφορμὴ τὸ φῶς τῆς Θείας Μεταμόρφωσης. Ἡ ἀντιπαλότητα ἐκείνη βασικὰ στράφηκε στὸ ἂν οἱ θεῖες ἐνέργειες εἶναι κτιστὲς ἢ ἄκτιστες. Τελικὰ οἱ πνευματικοὶ ἀγῶνες τοῦ ἁγίου Γρηγορίου γιὰ τὶς ἄκτιστες θεῖες ἐνέργειες δικαιώθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ποτὲ

ὅμως δὲ μπόρεσαν νὰ ἐννοήσουν τὸ σοφὸ θεολόγο καὶ ἀσκητὴ, ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμά, ὅσοι σκέπτονται μὲ ἀνθρωποκεντρικὰ καὶ σχολαστικὰ κριτήρια, ὅπως ὁ τότε ἀντίπαλός του Βαρλαάμ. Οἱ βασικὲς ὅμως διδασκαλίες τοῦ Παλαμᾶ περὶ διακρίσεως οὐσίας καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ καὶ κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὶς ἄκτιστες θεῖες ἐνέργειες δὲν ἔπαψαν νὰ βρίσκονται στὸ ἐπίκεντρό της ὀρθόδοξης πνευματικότητας. Πάντοτε ὁ Θεὸς τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς λατρευτικῆς ἐμπειρίας ἦταν ἀντιμέτωπος μὲ τὸ Θεὸ τῆς φιλοσοφίας. Συμπερασματικὰ θὰ λέγαμε πῶς τὸ φῶς ποὺ ἐξέπεμπε ἡ θεία μορφή τοῦ Σωτῆρος κατὰ τὴ μεταμόρφωση καὶ τὸ ὅποιο καταθάμπωσε τοὺς Μαθητές, δὲν ἦταν ἡ ἄμεθεκτη καὶ ἀπρόσιτη θεία οὐσία, ἀλλὰ ἦταν ἡ μεθεκτή, προσιτὴ καὶ ἄκτιστη θεία ἐνέργεια.

Ἡ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΠΤΙΑΣ

Ἡ ἐπιθυμία τῶν Ἀποστόλων «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι» (Μάτθ. 17, 4), νὰ βρίσκονται δηλαδὴ μόνιμα στὸ ἔκπαγλο ἐκεῖνο κάλλος τῆς θείας θεοπτίας, ἐκπληρώνεται ἀπὸ τὸν Κύριο μὲ τὴν ἴδρυση τῆς Ἐκκλησίας. Σ' αὐτὴν ὅσοι μετέχουν ὄχι τυπικά, ἀλλὰ ἐνεργὰ καὶ οὐσιαστικά, μποροῦν ν' ἀπολαμβάνουν τὴ λαμπρότητα τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ χαρὰ τῆς ἀναστροφῆς Του. Τὴν ἐμπειρία αὐτὴ τῆς θεοπτίας τὴν παρέλαβε ἡ πατερικὴ θεολογία, γιὰ νὰ τὴ μεταφέρει στὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἀγωνίζεται νὰ βιώνει μέσα ἀπὸ τὴν πράξη καὶ τὴ θεωρία τὴ γνησιότητα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Τὴ σπάνια αὐτὴ ἐμπειρία τοῦ ἀκτίστου φωτὸς τὴν ζοῦσαν οἱ «Ἅγιοί της Ἐκκλησίας μας. Γι' αὐτὸ στὶς εἰκόνες τὸ πρόσωπο τοὺς βρίσκεται στὸ ἐπίκεντρό του ἄπλετου φωτὸς μέσα στὸ ὅποιο ζοῦσαν καὶ ὄχι κάποιου φυσικοῦ τοπίου, καθὼς θέλει ἡ δυτικὴ τεχνοτροπία.

Ἡ ΜΟΝΗ ΚΑΙ ΑΛΗΘΙΝΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Ἡ θεολογία τῆς θεοπτίας, δηλαδὴ τῆς θέας τῆς θείας δόξας, καθὼς σηματοδοτήθηκε στὴ θεία Μεταμόρφωση, εἶναι ἡ μόνη καὶ ἀληθινὴ θεολογία, τὴν ὁποία γνωρίζει ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἡ ἐμπειρία τοῦ ἀκτίστου φωτὸς ἔκανε τὸν Μέγα Βασίλειο νὰ λάμπει ὀλόκληρος, ὅταν προσευχόταν μέσα στὸ κελί του. Ἀπὸ τὶς προσωπικὲς του ἐμπειρίες κινούμενος ὁ ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος μᾶς ἀποκαλύπτει ὅτι ἀποτέλεσμα τῶν φωτοφανειῶν εἶναι νὰ φωτίζεται ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος, νὰ γίνεται ὅλος φῶς καὶ νὰ βλέπει τὰ πάντα ὡς φῶς. Γι' αὐτὸ γράφει: «Μακάριοι οἱ τὸ φῶς τοῦ Κυρίου ἐντεῦθεν γνωρίσαντες καὶ ἐν τῷ θείῳ φωτὶ αὐγαζόμενοι». Μακάριοι δηλαδὴ εἶναι ὅσοι θὰ γνωρίσουν ἀπὸ τούτῃ τὴ ζωὴ τὸ φῶς τοῦ Κυρίου καὶ θὰ φωτίζονται ἀπ' αὐτό.

Τὸ ἄκτιστο λοιπὸν φῶς δυνατικὰ μεταδίδεται σ' ὀλόκληρο τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν κάνει νὰ ζεῖ ἀπὸ τούτῃ τὴ ζωὴ μέσα στὴν κοινωνία τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἡ κοινωνία αὐτὴ μὲ τὸ Θεὸ ἀποτελεῖ δεῖγμα τῆς μακαριότητας τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, «τῆς

ἐκλαμπύσης ἀπορρήτου αἴγλης τῆς μίας τρισυπόστατου θείας οὐσίας ἢ φύσεως. Ἡ θεά αὐτή τοῦ φωτοειδοῦς προσώπου τοῦ Θεοῦ, δηλαδή ἡ θεά τοῦ μεταμορφωμένου Χριστοῦ, πού ἀπευθύνεται σέ ὅλους μας, βρῆκε τήν πλήρη δικαίωσή της στή διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί τῆ ζωῆ τῶν Ἁγίων μας.

Πηγή: agiazoni.gr